

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Олександр ГАЙДУ.

У комітетах
Верховної Ради

Підтримка
українського
аграрного сектору
нині є економічною
необхідністю

▶ СТОР. 2

Готується законопроект

Держава
переплачує
за ремонт
та будівництво

▶ СТОР. 4

Донатимо разом

Збирала пенсію,
щоб віддати
воїну на фронт

▶ СТОР. 7

№ 48 (8327)

СУБОТА, 9 БЕРЕЗНЯ 2024 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Сизокрилий Fighting Falcon

Сьогодні минає 210 років від дня народження Тараса Шевченка

У фокусі переговорів
в Анкарі безпека
у Чорному морі

Учора Президент України Володимир Зеленський здійснив візит до Туреччини. Під час зустрічі в Анкарі з Президентом Туреччини Реджепом Тайїпом Ердоганом йшлося передусім про безпеку судноплавства у Чорному морі, спільні проекти в оборонно-промисловій сфері та питання визволення полонених, яких утримує росія. Особливо увага під час візиту була приділена спільним проектам в оборонно-промисловій сфері. Зокрема, Володимир Зеленський відвідав верфі, де будують корвети для ВМС України, зустрівся із представниками турецьких оборонних компаній.

Джо БАЙДЕН:
Україна може зупинити
путіна, якщо ми надамо
їй зброю

Президент США Джо Байден розпочав промову «Про стан держави» з війни, яку веде росія проти України, і порівняв Гітлера з путіном. Він нагадав, як свого часу президент США Франклін Рузвельт у Конгресі звертався до країни в «безпрецедентний момент в історії», щоб «пробудити» Конгрес і попередити американський народ, коли в Європі вирувала війна проти військ Гітлера. «Свобода і демократія були під ударом у світі. Сьогодні я прийшов у цю саму залу, щоб звернутися до країни. Зараз ми переживаємо безпрецедентний момент в історії країни. І моя мета сьогодні — пробудити цей Конгрес і попередити американський народ, що це також незвичайний момент», — сказав Байден, повідомляє «Голос Америки».

▶ СТОР. 5

Канада приєдналася до коаліції дронів

Канада приєдналася до коаліції дронів, яку спільно очолюють Латвія та Велика Британія. Про це повідомила прес-служба мініборони Канади за підсумками зустрічі міністра оборони Білла Блера з міністром оборони Латвії Андрісом Спрудсом. «З метою подальшого розвитку потенціалу безпілотних літальних апаратів в Україні, міністр Блер пообіцяв, що Канада приєднається до Коаліції з питань безпілотних літальних апаратів при Українській оборонній контактній групі, яку очолюють Латвія та Велика Британія. Як член Коаліції, Канада продовжуватиме шукати шляхи посилення потенціалу безпілотників в Україні», — йдеться у повідомленні.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Від початку великої війни його ім'я і його вірші так актуалізувалися, що, мабуть, тільки ледачий не згадає принагідно імені Кобзаря й якої-небудь цитати з його поезій, а ті цитати, яку не візьми, зараз і справді моторошно доречні, мов щойно вимовлені.

Це створює парадоксальну ситуацію: тебе ніби позбавили особистої близькості до поета. Він тепер надто всіхній — а отже, не тільки твої, а при цьому поезія щось втрачає. От і ходиш неприкаяний і вигадуєш якусь неканонічну молитву: «Господи, дай мені сили нічого не цитувати, дай змогу просто зустрітися з ним поглядом, і нехай ні слова не буде сказано між нами, лише оцей погляд, у якому він дасть тобі зрозуміти, що не покинув мене і нашу Україну!»

Інколи Бог чує таку молитву й мовчки подає тобі знак — простий, найвний і прозоро-зрозумілий без жодної цитати. Як оцей малюнок, де нібито Тарас за штурвалом нібито винишувача F-16 або Fighting Falcon, тобто Бойового Сокола. А Шевченко ж любив цю сизокрилу братію, та й сам літати любив, згадаймо хоча б крамольний «Сон», побудований на польоті (а за такі польоти тоді давали десять років неволі).

На це можна просто дивитися — і не треба пояснень. Бо як пояснити бажання польоту? Як поясниш наші нинішні надії і наш зв'язок з Бардом, народженим 210 років тому?

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ НА 6-Й СТОР.

ФРОНТ

Укріплюється другий рубіж оборони

Увечері 7 березня та в ніч на 8 березня російські терористи вкотре атакували південь та схід нашої країни, застосували одну зенітну керувану ракету С-300, дві керувані авіаційні ракети Х-59 та 37 ударних БпЛА, 33 з яких збили захисники українського неба. Про це повідомили Повітряні сили ЗСУ.

▶ СТОР. 8

ПОДІЯ

Новий завод зведуть на Тернопільщині

Підприємство з виробництва великогабаритних залізобетонних конструкцій планують звести на території Микулинецької громади.

Як повідомили у селищній раді, актив громади зустрівся з представниками інвестора, які представили виробничі потужності та продукцію майбутнього заводу, надали гарантії екологічної безпеки.

Погоджувальні та дозвільні процедури для початку будівництва вже виконано на 90 відсотків. Загальна сума інвестицій перевищить мільярд гривень. Це допоможе створити понад півтори сотні нових робочих місць.

Потужну фінансову підтримку отримає бюджет громади та області, інформує Ірина ПОЛЬОВА.

КОРОТКО

Жителі Калинівської міської громади виконали чергове замовлення військових мобільних груп, які «полюють» за ворожими безпілотниками. Оборонцям передали два блоки багатоканальної швидкої зарядки пристроїв Bandera Power. Виготовлення таких пристроїв налагодило одне з віницьких підприємств, інформує наш власкор Віктор СКРИПНИК.

Чотири машини швидкої отримала Запорізька область від німецького міста Берггайм. Автівки, які перегадали волонтери, прийшли разом з необхідним медичним обладнанням. Їх передали Комишуваській та Павлівській громадам, військовому шпиталю та 9-й міській лікарні облцентру, повідомляє Роман ВОЛОДИМИРОВ.

Із Виконавчим Віцепрезидентом Європейської Комісії за напрямом «Економіка, що працює для людей» Валдісом Домбровскісом провів зустріч Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук

Глава Парламенту України привітав остаточне затвердження Фінансового інструменту для України — Ukraine Facility, який передбачає підтримку України впродовж чотирьох років розміром 50 млрд євро. Він зауважив, що це важливий крок підтримки з боку Європейського Союзу.

Водночас Руслан Стефанчук акцентував, що для України дуже важливо отримати фінансування цього року в межах Ukraine Facility на рівні 2023 року. Також він висловив сподівання, що вже у березні Україна зможе отримати перший транш розміром 4,5 млрд євро.

Під час зустрічі сторони обговорили початок переговорів про вступ України до Євросоюзу. Зокрема, Руслан Стефанчук поінформував колегу про прийняття необхідних законів в Українському Парламенті: «Очікуємо на невідкладне затвердження Радою ЄС із загальних питань переговорної рамки».

Окрім того, сторони порушили важливе питання щодо автономних заходів із лібералізації торгів-

лі, наданих ЄС Україні з 2022 року, і подальшої пролонгації цих заходів, адже вони мають надважливий позитивний ефект для економіки України.

Водночас приділили увагу й ситуації на українсько-польському кордоні та можливостям для розблокування шляхів пропуску. «Експорт продукції — це

питання економічної стабільності й виживання країни в умовах повномасштабної війни», — наголосив Голова Верховної Ради України, акцентувавши, що у січні 2024 року експорт української агропродукції здійснювався переважно морським шляхом і становив 6,7 млн тонн. Він повідомив,

що водночас через Польщу транзитом пройшло лише 0,37 млн тонн сільськогосподарської продукції, а це приблизно 5% від загального обсягу.

Насамкінець Руслан Стефанчук висловив вдячність Виконавчому Віцепрезиденту Європейської Комісії за напрямом «Економіка, що працює

для людей» Валдісу Домбровскісу за солідарність з Україною та особисте лідерство, зокрема, з питань економічного блоку.

...і Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко та представники депутатських фракцій і груп

Як наголосив Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко, ця зустріч — можливість обговорити важливі питання разом із представниками фракцій та груп Парламенту, зокрема, у частині наближення нашої держави до статусу членів Європейського Союзу.

«Євроінтеграція — одне із головних завдань для всіх нас. Ми продемонстрували готовність посилено працювати заради досягнення загальнонаціональної мети — повно-

правного членства України в Євросоюзі», — зауважив Олександр Корнієнко, додавши, що Україна крок за кроком продовжує рухатися цим треком.

Перший віцеспікер висловив вдячність від імені України Європейському Союзу за всю підтримку та допомогу.

У зустрічі також взяли участь: член Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Давид Арахамія, член Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу Петро Порошенко, член Комітету з питань правової політики Сергій Власенко, член Комітету з питань правової політики Олександр Пузанов, член Комітету з питань правоохоронної діяльності Володимир Арешонков та Олександра Устінова, членкиня Комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг Анна Скороход та член Комітету з питань бюджету Валерій Гнатенко.

Прес-служба Верховної Ради України.
Фото зі сторінки Руслана Стефанчука у Фейсбуці.

ФОТОФАКТ

До дня народження Великого Кобзаря Освітній центр Верховної Ради України провів для курсантів Військового інституту Київського національного університету імені Т. Шевченка спеціальний парламентський урок.

У межах заходу відбулася зустріч з народною депутаткою України Юлією Овчинниковою. А також спеціальна лекція про життя та творчість Кобзаря від директорки Музею історичного центру міста Києва Наталії Клименко, яка раніше очолювала музей Тараса Шевченка.

Урок відбувся за модераторства керівниці Освітнього центру Верховної Ради України Олени Костинюк.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Підтримка українського аграрного сектору нині є економічною необхідністю

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Підтримка є усвідомленою й здійснюється різними методами, формами та інструментами багатьма країнами.

На цьому акцентував голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики Олександр Гайду під час слухань, які відбулися в комітеті. За словами народного депутата, галузь є високозалежною від природно-кліматичних умов, що викликають ризики різного характеру, які значною мірою впливають на результативність аграрного виробництва. І це основний впливовий чинник, притаманний мирному часу. Але в умовах повномасштабної війни росії проти України ризики збільшилися в рази. Нам доводиться мати справу з обстрілами та бомбарду-

ваннями, знищенням урожаю та посівів, техніки, інфраструктури, логістики. До всього додається також брак палива, добрив, професійних кадрів, заміновані поля, проблеми з реалізацією та експортом...

Під час комітетських слухань на тему «Державна підтримка аграрного сектору 2024. Державні та недержавні фонди і механізми» говорили про стан та необхідні фінансові інструменти для реалізації заходів державної підтримки на цей рік. Учасники заходу дискутували про дієвість бюджетних програм, спрямованих, зокрема, на підтримку сільгосптоваровиробників, які використовують меліоровані землі, а саме на компенсацію агропідприємцям закупівлі об-

ладнання для зрошення. Йшлося також про забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємства, про надання грантів для створення або розвитку бізнесу, в тому числі для надання грантів на розвиток садівництва, ягідництва та виноградарства, а також тепличного господарства тощо. Обговорили й окремі види підтримки, зокрема, спільні проекти з міжнародними партнерами.

«Сильні аграрії — сильна економіка», — написав згодом на своїй сторінці у Фейсбуці очільник профільного комітету Олександр Гайду. «Другий рік повномасштабної війни минув. Аграрії пристосовуються до нових викликів та реалій, — йдеться у дописі. — Посівна 2024 року вже розпочалась, а ми аграрним комітетом традиційно проводимо комітетські

слухання щодо підтримки аграрного сектору».

Народні депутати разом з провідними аграрними асоціаціями, міжнародними партнерами та представниками органів виконавчої влади обговорили проблемні питання аграрної сфери та напрями допомоги, інформує парламентарій.

Він зазначив, що учасники заходу заслухали представників Мінагрополітики, Мінекономіки, Мінфіну та Фонду часткового гарантування кредитів у сільському господарстві, а також ФАО та USAID: АГРО щодо можливостей підтримки у 2024 році.

Олександр Гайду повідомляє, що в межах програм буде виділено 796 млн грн для дотацій на підтримку наших аграріїв. Зокрема: на 1 га — 4000 грн (але не більш як на 120 га); на голову великої рогатої худоби — до 7000 грн; на голову дрібної рогатої худоби (вівці, кози) — до 2000 грн. Водночас на підтримку сільгосптоваровиробників, які використовують меліоровані землі, піде 200 млн грн. Ще п'ять мільйонів — на компенсації сімейним фермерським господарствам ЄСВ. 80 млн грн, за словами очільника комітету, планують витратити для надання кредитів фермерським господарствам. 374 млн грн —

для Фонду гарантування кредитів у сільському господарстві. Ці програми реалізуватимуть через Мінагрополітики.

Ще низка програм координуватиметься через Мінекономіки. Зокрема, це будуть гроші на часткову компенсацію вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва; на компенсації витрат за гуманітарне розмінування земель сільськогосподарського призначення; на гранти для створення або розвитку бізнесу тощо.

Про можливі програми підтримки учасникам круглого столу розповіли й наші міжнародні партнери — представники Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), а також Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) в Україні. Олександр Гайду подякував усім за роботу та конструктивне обговорення.

У комітетах Верховної Ради

Будівельні відходи можуть стати ресурсом для відбудови країни

Комітет Верховної Ради з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування працює над законопроектом «Про основні засади відновлення», який має стати такою собі Конституцією відновлення. Про це повідомила голова комітету, народний депутат Олена Шуляк (на знімку) під час круглого столу «Подолання наслідків війни: визначення обсягів та управління відходами від руйнувань», організованого громадською організацією ReThink, коаліцією Ukraine Support Team (UST) та Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України. Нині цей проект ще не зареєстровано в парламенті.

Цей законопроект, за словами обраниці, містить норми стосовно екологічних викликів. «У нас є розуміння щодо екологічних стандартів у будівництві. Ми маємо 305-й європейський регламент (імplementований у національне законодавство — Ред.), який встановлює вимоги до якості будівельних матеріалів, наприклад, щодо можливості чи неможливості повторного використання», — зауважила вона, додавши, що наслідки повномасштабного вторгнення надзвичайно болючі для України, і в першу чергу це, звісно, стосується якості життя людей. Проте

маємо й серйозні екологічні виклики, зокрема щодо утилізації будівельних відходів після руйнувань. «За приблизними оцінками, маємо щонайменше 100 мільйонів тонн руїн. Саме по собі будівельне сміття є різним, тому нині працюємо над тим, щоб максимально використати його у відбудові України. У Київській області вже діє експериментальна лінія, яка переробляє такі руїни. Утім, є екологічно небезпечні відходи. Наприклад, азбест, який міститься в старому шифері і який заборонений для використан-

ня в Європі ще з 1993 року. Ми заборонили його в 2022-му, коли

парламент ухвалив Закон «Про систему громадського здоров'я», який забороняє використання азбесту, виробів та матеріалів з його вмістом», — зауважила Олена Шуляк, зазначивши, що невикористання азбесту в будівництві не вирішує екопитання на всі 100 відсотків, бо цього небезпечного матеріалу ще досить багато у наших старих будинках. Також є й інші потенційно небезпечні речовини.

У свою чергу заступниця міністра розвитку громад, територій та інфраструктури Наталія Козловська зауважила, що управління та переробка таких величезних масштабів потребуватиме значних фінансових, людських та технологічних ресурсів. Тому ме-

ханізм управління відходами від руйнувань має впроваджуватися комплексно.

Тож, за словами урядовиці, для ефективного управління відходами від руйнувань необхідні три компоненти:

► державне регулювання та підтримка, нормативне та технічне регулювання процесів;

► підтримка міжнародних донорів — технічна та фінансова;

► залучення всіх зацікавлених сторін, як виконавчих органів відповідних сільських, селищних, міських рад та військових адміністрацій для організації управління відходами, так і місцевого бізнесу та міжнародних партнерів.

«Поки що в Україні немає традиції глибокої переробки будівельних відходів, показник ресайклінгу (ресайклінг — багаторазове використання ресурсів за рахунок повної переробки відходів від стану сировини до стану готового продукту. — Ред.) становить лише 6 відсотків від загальної кількості. Водночас у багатьох великих відбудову країни ці відходи ми розглядаємо як можливий майбутній ресурс для будівельної галузі», — зазначила Наталія Козловська.

Олена ГОРБУНОВА.

ДОВІДКОВО

Серед основних принципів відновлення, які передбачені в законопроекті: відбудова за принципом «Будуй краще, ніж було»; відновлення за принципами зеленої, інклюзивної та цифрової економіки; прозорість і підзвітність усіх процесів відбудови та моніторинг реалізації проєктів відновлення, які фінансуються з держбюджету.

ФОТОФАКТ

Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки продовжує розглядати законопроект про проходження військової служби, мобілізації та військового обліку. «З понеділка комітет почне розглядати поправки до законопроекту про мобілізацію. 90 відсотків поправок, які стосуються людей з інвалідністю I, II, III груп, а також осіб, які доглядають за особами з інвалідністю I групи, вже погоджено. Залишилось відкритим питання щодо осіб, які доглядають за людьми з інвалідністю II та III груп», — зауважив член комітету Вадим Івченко на своїй сторінці у Фейсбучі.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Благодійний марафон: мільйони на дрони

Благодійну акцію «Вінничани для ЗСУ» організувало громадське об'єднання «Ми — вінничани», представники якого внесли власні кошти. До участі долучилися партнери, підприємці. До об'єднання входять народні депутати України Геннадій Вацак, Лариса Білозір, Микола Кучер, а також парламентарії попередніх скликань Верховної Ради — Олександр Домбровський, Сергій Кудлаєнко. Майже всі вони були присутні у залі.

Після завершення марафону модератор Сергій Кудлаєнко повідомив, що програму мінімум вдалося виконати: зібрали понад 2,2 мільйона гривень. Їх використовують на придбання дронів. Збір коштів продовжать надалі, аби ще більше допомогти тим, хто на фронті, адже Перемога здобувається не тільки на полі бою, а й у тилу.

Крім того, закупили сто ударних дронів FPV за раніше зібрані кошти. Їх одразу передали на фронт представникам військових частин. Вони були присутні під час благодійного марафону. Для отримання безпілотників чи сертифікатів на їх придбання на сцену піднімалися військові з ушлявленою підрозділу «Вовки Да Вінчі», штурмової бригади Національної гвардії «Червона калина», а також 41-ї окремої механізованої бригади, 95-ї десантно-штурмової бригади та 120-ї бригади Територіальної оборо-

ни, сформованої на Вінниччині.

Це не перший благодійний марафон, організований ГО «Ми — вінничани». Керівник об'єднання Валерій Коровій зазначив, що їхня допомога військовим триватиме до Перемоги. Після її настання достойно зустрінуть переможців і продовжать допомагати, але вже в іншому плані — адаптуватися до мирного життя.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Фото з відкритих джерел.

У НОМЕР

Міська виборча комісія ніяк не збереться

На минулій сесії Чернігівської міської ради троє депутатів із власної волі позбулися мандатів. Але тепер міська виборча комісія не може зібратися, щоб оформити їх заміну наступними депутатами за списками політичних партій.

Членів комісії — 18, але на перше засідання прийшли троє, а на друге — п'ятеро. Формальними причинами є перебування на лікарняному, за кордоном, один служив у ЗСУ, ще двоє — не можуть відлучитися з основної роботи. Хоча місцеві політики оглядачі вбачають у цьому затягуванні ознаки постійного протистояння міської військової адміністрації з міською радою. Тим паче що заміну депутатів мають провести із партії «Рідний дім» (двох) та «Слуги народу». Відсутність саме двох депутатів від партії «Рідний дім», яку представляють відставлений судом міський голова Владислав Атрошенко та виконавчач обов'язків голова Олександр Ломако, є критично важливим для депутатської більшості. Недарма остання сесія була зірвана саме через відсутність кворуму.

Як пояснив голова міської виборчої комісії Олексій Сікач, комісія звертається до партій, щоб вони провели заміну своїх представників у комісії. Мова йде про членів ТВК від «Європейської солідарності», «Голосу», Всеукраїнського політичного об'єднання «Єдина родина», «Республіка» та «За майбутнє». У випадку подальшого блокування роботи виборчої комісії Центральна виборча комісія відповідно до закону має визнати ТВК недієздатною.

Василь ЧЕПУРНИЙ.

Чернігівська область.

Основним питанням знову була підтримка ЗСУ

Крім фінансової підтримки, на сесії ухвалили рішення про передачу техніки військовим для ефективного виконання бойових завдань.

Прийнято рішення про передачу 82 квадрокоптерів, мотовсюдиходів та портативних радіоелектронних засобів протидії безпілотним літальним апаратам.

«Підтримка військових — наш обов'язок. Продовжуємо закривати запити та потреби, які надходять від наших військових, — каже чернівецький міський голова Роман Клічук. — Передали нашим воїнам 82 дрони, з них 18 тепловізійних і 40 FPV. Додали мотовсюдиход, 6 засобів радіоелектронної боротьби та автомобільні шини. Усе це допоможе нищити ворога та вберегти життя нашим хлопцям і дівчатам».

Крім того, за його словами, місто активно позбавляється радянської спадщини. Тож рішенням сесії перейменували низку вулиць та провулок в місті Чернівці, селах Коровія та Чорнівка.

«Також депутати прийняли рішення про приватизацію декількох об'єктів комунальної власності, тож невдовзі відбудуться аукціони щодо цих об'єктів. На цьому не зупиняємось», — зазначив очільник Чернівців.

Сергій СУЛИМА.

Чернівецька область.

Фото прес-служби міськради.

Держава переплачує за ремонт та будівництво

Замовники завищують ціни на матеріали

У Верховній Раді зареєстрували законопроект № 11057. Його розробила група народних депутатів на чолі з Анастасією Радіною — головою Комітету з питань антикорупційної політики (на знімку). Документ зобов'язує оприлюднювати ціни на матеріали в усіх державних закупівлях, які стосуються будівництва та ремонту.

За 2022—2023 роки в спорудження й відновлення держава вклала понад 518 мільярдів гривень. Для порівняння — на озброєння Міноборони витратило 664 мільярди. Це дуже великі гроші, значну частину з яких дають нам міжнародні донори. Тож і витратити їх треба розумно. Про це йшлося й у листопадовому звіті Європейської комісії: Україна має посилювати прозорість і відкритість публічних закупівель та зменшити кількість винятків із закупівельного законодавства.

За даними журналістських розслідувань, замовники часом завищують вартість матеріалів на 30—50 відсотків. А це — мільярдні втрати з бюджету. Народні депутати з посиланням на розслідування проекту «Наші гроші», наводять приклади таких зловживань.

Компанія «Абсолют-Клімат» робила капітальний ремонт го-

ловного корпусу Київського госпіталю ветеранів війни за 1,1 мільярда гривень. Журналісти домоглися, щоб їм надали документи з цінами на будівельні матеріали. Орієнтовний розмір перевищення кошторисних цін над ринковими — 243 мільйони гривень.

Ще один приклад. Департамент містобудування Миколаївської ОВА замовив реконструкцію водогону за 597 мільйонів. З цієї суми 283 мільйони — вартість поліетиленових і сталевих труб та піску. На ринку такий обсяг матеріалів коштував у той час 118 мільйонів. Орієнтовне завищення — 165 мільйонів гривень. Після того як «Наші гроші» опублікували розслідування, миколаївські чиновники публічно заявили, що платитимуть за будматеріали виключно за ринковою вартістю.

Із завищеними цінами на будівельні підряди повинні розібратися правоохоронці. А парламент — системно відреагувати на проблему, вважає авторка законопроекту Анастасія Радіна.

«Торік ми в парламенті відреагували на скандал з яйцями по 17 гривень — ухвалили закон, який відкрив ціни за одиницю товару в незбройних закупівлях. Тепер час звернути увагу на будівельні закупівлі й відкрити ціни на будматеріали. Юрій Ніколов (журналіст-розслідувач, засновник проекту «Наші гроші». — Ред.) проаналізував кошториси реконструкції Дегтярівського шляхопроводу в Києві, яку проводило ТОВ «Ростдорстрой» у 2023 році на замовлення комунального «Київ-

Дегтярівський шляхопровід обвалився 30 вересня 2023 року під час реконструкції. Її загальна вартість — 920 мільйонів гривень. Деякі будматеріали для ремонту, свідчить розслідування проекту «Наші гроші», були закуплені за завищеними цінами.

Фото: Офіс Генерального прокурора.

ТИМ ЧАСОМ

Національне антикорупційне бюро в 11 кримінальних провадженнях встановило факти завищення цін на будівельні матеріали. У семи провадженнях вартість була завищена на 362 мільйони гривень. У решті справ тривають експертизи. Про це йдеться в пояснювальній записці до законопроекту № 11057.

автодору». Ціни тільки на арматуру ймовірно завищені щонайменше на 33 відсотки. Підрядник встановив ціну у 63 435 гривень за тону, а в аналогічному підряді на Миколаївщині підрядник запропонував 35 468 гривень за тону на ту саму арматуру», — написала Радіна у Фейсбуці.

Народна депутатка навела ще кілька прикладів сумнівних цін на матеріали з будівельних закупівель, які аналізували журналісти. Ймовірно завищені (від 29 до майже 50 відсотків) ціни на обладнання для реконструкції будівлі обласного госпіталю ветеранів війни у Чернівцях. У півтора раза — на будматеріали для ремонту Київського районного суду Одеси. Можлива переплата на реконструкції повітряних ліній на замовлення «Чернігівобленерго» на понад 14 мільйонів гривень.

«Нині замовники тендерів на будівництво переважно не оприлюднюють кошториси з цінами після укладення договору з підрядниками. Ми бачимо лише загальну вартість, у якій може ховатися завищена ціна на бетон, арматуру, пісок тощо. Законопроект № 11057 — про обов'язкову публікацію у Prozorro інформації про ціни на всі

ДО РЕЧІ

Норми про оприлюднення цін на будівельні матеріали, згідно із законопроектом, стосуватимуться: поточного ремонту, капітального ремонту, будівництва, розширення, реконструкції, реставрації. А також ремонту та будівництва з розробленням проектною документацією.

Єдина причина не публікувати кошториси — корупція

Керівник «Центру протидії корупції» Віталій Шабунін (на знімку) назвав законопроект № 11057 одним із найважливіших антикорупційних документів останніх років.

«Депутати зареєстрували один з найважливіших антикорупційних законопроектів останніх років — № 11057, який зобов'язує оприлюднювати ціни на будматеріали в усіх державних закупівлях. Після скандалу з «яйцями по 17» Верховна Рада проголосувала закон про відкритість тилових закупівель — і ціни в контрактах впали щонайменше на 20 відсотків. Після численних скандалів із закупівлею зброї міністр оборони призначив доброчесну керівницю. Наслідок — уперше за всю війну маємо прямі контракти з виробниками зброї. Наступний виклик — корупція в будівництві. Ситуація аналогічна: замовники ховають, скільки наших грошей вони платять за бетон, арматуру, пісок та інші будматеріали. Коли ж ми ті ціни вибираємо, то часто вони виявляються завищеними на 30—50 відсотків. Але рішення є.

Запропонований народними депутатами законопроект відкриває ціни в кошторисах на будівництво в Prozorro. Депутати не просять жодного космосу — лише оприлюднювати ціни, які чиновники вже мають. Бо ці кошториси з цінами на будматеріали обов'язково формуються під час закупівлі. Без розуміння, скільки коштує бетон чи цегла, неможливо оцінити, скільки коштує будівництво. Єдина причина не публікувати ці кошториси — приховувати корупцію», — написав Віталій Шабунін у Фейсбуці.

будівельні матеріали, які запропонував на торгах підрядник-переможець. Це не погіршить умови для добропорядних учасників: перед участю в тендері кожен підрядник завжди обраховує вартість будматеріалів. Незручні запитання з'являться лише до тих замовників і підрядників, які мають намір нажитися на завищених цінах», — наголосила Анастасія Радіна.

Законодавці зауважують, що обов'язок оприлюднювати інформацію про ціни на матеріали запобігатиме кримінальним правопорушенням у сфері будівництва. Ухвалення такого закону буде неспростовним доказом того, що українська влада прагне забезпечити прозоре та ефективне використання коштів міжнародних партнерів.

Ірина БУЛАНЕНКО.

ЦИФРА

79

відсотків замовників у системі Prozorro не вказують вартість матеріалів, які будуть використувувати в будівництві та ремонті, а зазначають тільки загальну вартість. Було проаналізовано закупівлі вартістю понад 20 мільйонів гривень. Документи про ціну будматеріалів виклали у 21 відсотку випадків, зазначено в пояснювальній записці до законопроекту.

Що пропонує законопроект № 11057

► Встановити, що документи з інформацією про ціни на будівельні матеріали є невіддільним додатком до договору про закупівлю послуг на ремонтні роботи.

► Ці документи мають додаватися до будь-якого договору. Зокрема й у разі будівництва та ремонту автомобільних доріг.

► У документах обов'язково має бути така інформація про матеріали: найменування, характеристики, одиниця виміру, відпускна ціна, кількість, вартість транспортування та заготівельно-складські витрати.

ЦИФРА

14

народних депутатів стали авторами законопроекту № 11057. Це Анастасія Радіна, Олександр Корнієнко, Дмитро Наталуха, Роксолана Підласа, Роман Грищук, Олексій Жмеренецький, Ярослав Железняк, Євгенія Кравчук, Богдан Кицак, Віталій Безгін, Олексій Мовчан, Ганна Лічман, Олександра Устінова, Ярослав Юрчишин.

«Ми маємо право знати, на що витрачаються наші з вами податки»

Завищення цін на закупівлях — це системна проблема, яку треба розв'язувати. Так вважає Олексій Мовчан (на знімку), заступник голови Комітету з питань економічного розвитку й один з авторів законопроекту № 11057 — про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо забезпечення оприлюднення замовниками в електронній системі закупівель інформації про ціни на матеріальні ресурси під час закупівель послуг з поточного ремонту та робіт з будівництва (прозоре будівництво).

«У нас є дані про систематичні завищення цін. Звісно, не всі закупівлі перевіряються, але по тих, які проходять перевірки, бачимо значні завищення — за цінами на товари, за кошторисами, за проектами. Тому цей законопроект потрібен», — пояснює Олексій Мовчан.

Він зауважує, що надання інформації про вартість будівельних матеріалів у жодний спосіб не ускладнить процес тендерів.

«Тендер — це коли держава за наші з вами податки щось купує. Чи справедливо, що ми будемо знати, за скільки вона купує і як витрачає ці кошти? Справедливо. Чи складно це? Ні, нескладно. Система Prozorro в принципі спрямована на те, щоб усе було відкрито й зрозуміло у тих межах, що дозволяє законодавство під час воєнного стану», — пояснює народний депутат.

За його словами, єдине дискусійне питання в цьому законопроекті стосується оприлюднення інформації про чутливі закупівлі для національної безпеки. «Наприклад, де і для яких об'єктів використовуються матеріали. Тобто прозорість і підзвітність мають бути по всіх закупівлях, з особливостями в деяких стратегічних речах. Якщо це спорудження бомбосховища в школі, то ми маємо знати, скільки воно коштує для бюджету. Українці можуть краще контролювати свою владу — місцеву й центральну, й усіх замовників, які розпоряджаються державними грошима», — наголошує Олексій Мовчан.

Релокований бізнес віддячує податками

Представити зразки власної продукції, запросити потенційних клієнтів, показати, що вони роблять, якої якості, розвиваючи бізнес й інтегруючись в місцеву громаду.

Такі можливості створили для релокованих виробників у Дніпрі на відкритому для цього майданчику-шоурумі «Check-in-Dnipro». Фактично, з'явився перший у місті магазин, де зібрана продукція релокованих бізнесів.

Одна з авторів ідей — Олена Кучерюк з Краматорська. Свого часу вона перемістила власне виробництво одягу до Дніпра.

«Тут представлені всім підприємств. Наприклад, бренд патріотичного одягу «Забой». Одразу можна зрозуміти, що це бренд з Донеччини, адже на футболках, кофтах зображені її визначні місця. Є виробники дитячого одягу з Лисичанська «Be Easy». Вони релокувалися двічі. У 2014-му — на захід країни. Зго-

дом повернулися у визволене місто. На жаль, під час повномасштабного вторгнення були вимушені перевезти потужності до Дніпра. Також тут є й харківські представники. Виставлені свічки ручної роботи та одяг», — розповіла Олена.

Перевіз із Харкова до Дніпра вцілілу частину власного виробництва верхнього жіночого одягу Олександр Озерний. Каже, що раніше потужності були великі. Але через ворога вивезли лише залишки.

«Дуже добре, що нас підтримують. Поки що потроху розкачуємося. Зараз у мене представ-

лені декілька видів жіночих курток з натуральним хутром. Нарощуємо виробництво у Дніпрі», — зазначає підприємець.

У місті добре розуміють необхідність підтримувати тих, хто опинився у складних обставинах. І тому намагаються підставити плече допомоги. І це дає результат. Так, якщо порівняти податки на доходи фізичних осіб, сплачені релокованими бізнесами до бюджету Дніпра за січень—лютий минулого року та за відповідний період цього, спостерігається їх зростання у півтора рази.

«Сприяємо тому, щоб бізнеси з небезпечних регіонів нашої країни відновлювалися. Запрошуємо їх до участі у нетворкінгах, конференціях, вебінарах. Такі як, наприклад, науково-комунікаційний

проект для бізнесу та підприємців «Dnipro & Relocate». Його було організовано міською владою спільно з Агентством системного продажу Альони Сафонові в межах реалізації гранту за програмою USAID «Конкурентоспроможна економіка України» тощо», — наголосила заступниці начальника управління регуляторної політики та розвитку підприємництва міської ради Ольга Мороз.

До речі, в межах державної Програми релокації, за офіційними даними станом на 10 лютого, до Дніпра переїхало 56 підприємств, 14 з яких уже відновили свою виробничу діяльність.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська область.

Фото
Дніпровської міської ради.

Збирала пенсію, щоб віддати воїну на фронт

Пенсіонерка з Шепетівського району на Хмельниччині передала чималі кошти на авто для ЗСУ.

У селі Головлі Крупецької громади у лютому оголосили про збір грошей на автомобіль для воїна, який пішов із цього села на захист країни. Молодший сержант Михайло Курінний звернувся до земляків з проханням про допомогу. Він розповів, що для його побратимів з окремої роти протитанкового ракетного комплексу, яка воює на Запорізькому напрямку, дуже потрібний транспортний засіб.

«Вкрай потрібно придбати цей автомобіль. Він стане необхідною опорою, допомагаючи нашим захисникам швидко дістатися до точки виконання бойових завдань та пристосуватися до будь-яких умов. Про ситуацію на фронті всі знають, тому не потрібно зайвий раз пояснювати, як все

важливо зараз. На війні немає вихідних, хлопці працюють удень і вночі», — звернулася сільська рада до місцевих мешканців.

Чимало селян поділилися своїми заощадженнями, переказавши кошти на оголошений рахунок. Але прикладом для всіх стала пенсіонерка із села Крупець Галина Фролова. Вісімдесятип'ятирічній Галині Михайлівні доводиться переживати на своєму віку вже другу важку війну. Щоб підтримати наших захисників, вона задонатила на прохання Михайла Курінного 30 тисяч гривень. Ці гроші збирала доволі довго, оскільки заощаджувала їх з невеликої пенсії.

«Це вчинок, який заслуговує на повагу, дякуємо за вагомий внесок в нашу Перемогу!» — зазначили у сільській раді.

Ірина КОЗАК.

Хмельницька область.

Фото Крупецької громади.

ОГОЛОШЕННЯ

Втрачений диплом серія Е16 № 024439 виданий Слов'янським фаховим коледжем індустрії та фармацевції від 24.06.2016 р. на ім'я **Шевченко Ганни Олександрівни**, вважати недійсним.

Приватний нотаріус КМНО Кравченко О.В. викликає спадкоємців (за заповітом та за законом) померлого 21.02.2024 р. Коломійця Анатолія Андрійовича, 25.01.1949 року народження. Звертатися за адресою: м. Київ, пр-т Рокосовського, б. 3, т. 0954133418.

Після смерті померлого Срібного Сергія Петровича, 02 січня 1963 року народження, відкрилась спадщина. Прошу спадкоємців у встановлений законом строк згідно статті 1270 Цивільного кодексу України звернутись до офісу приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Мужук А.В.

Приватним нотаріусом ЗМНО Студенцовою О.О., на підставі ст. 63 ЗУ "Про нотаріат" ВИКЛИКАЮТЬСЯ спадкоємці померлого "18" вересня 2023 року гр. Сафронова Сергія Васильовича, "20" березня 1959 року народження для оформлення спадщини. Звертатись за адресою: Запорізька обл., м. Запоріжжя, вул. Лізи Чайкіної, буд. 63, кв. 1. тел.: 0955770016.

Втрачений диплом бакалавра ДІ № 045053 виданий Київським національним університетом імені Тараса Шевченка від 30 червня 2015 року на ім'я **Ошінкоя Бабатунде Омобовале**, вважати недійсним.

Втрачене посвідчення учасника бойових дій серія УБД № 093768 видане Управлінням персоналу штабу військової частини А 1314 від 12 лютого 2016 року на ім'я **Новицького Андрія Вікторовича**, вважати недійсним.

Втрачений атестат серія КВ № 51394128 та Додаток до атестату серія АА №016852, виданий ліцеєм "Школа екстернів" від 30.09.2019р. на ім'я **Шушкевіч Владислав Вікторовіч**, вважати недійсним.

Втрачений документ диплом магістра та його додаток серія СК № 44062695 виданий Одеським державним екологічним університетом від 26 лютого 2013 року на ім'я **Соколова Володимира Борисовича**, вважати недійсним.

Втрачений атестат про середню освіту серія КВ (32603210) і додаток до нього 02 АП № 443439 видані школою екстернів м. Києва в 2007 році на ім'я **Бикова Анна Олександрівна**. Втрачений атестат і додаток вважати недійсним.

АКТУАЛЬНО

Спецавтомобіль для «тяжких» пацієнтів доїде до віддалених сіл

Миргородській лікарні інтенсивного лікування передали для надання паліативної допомоги. Шість таких оснащених усім необхідним транспортних засобів придбали за фінансової підтримки Програми розвитку ООН та Євросоюзу в партнерстві з Міністерством охорони здоров'я. Їх розподілили серед тих медичних закладів нашої держави, з якими укладено договори про надання паліативної допомоги.

Згадана машина забезпечена підйомником для маломобільних громадян та водночас укомплектована візком для людей з інвалідністю й іншими допоміжними засобами. Тож, дякуючи міжнародними доброчинцям за вагому підтримку земляків під час великої війни, головний лікар закладу Віктор Харченко наголосив, що такий спецавтомобіль є фактично незамінним для полегшення доступу пацієнтів до паліативної допомоги. Особливо тих, які живуть у віддалених селах громади та укрупненого району. Адже тепер з'явилася можливість транспортувати їх до провідного медичного закладу Миргородщини з належним рівнем комфорту та безпеки.

Василь НЕЙЖМАК.

Полтавська область.

ВІСТІ З ГРОМАД

Дрон помсти

Гоцанська. Дрон помсти «За полеглих героїв села Синів» відправив Рівненській 141-й окремій піхотній бригаді Синівський ліцей. До збору коштів на нього долучилися парафіяни церкви Іоанна Богослова, мешканці Терентієва, Андрусівка й Витківка. З допомогою іменного антидрона-детектора Vision 25 наші бійці помстяться ворогам за полеглих земляків Олександра Горисюка, Сергія Степанюка, Віталія Гапончука, Миколу Дячука.

Немовляти в подарунок

Корецька. Протягом лютого в громаді зареєстрували шлюби сім молодих пар. Також народилося десять немовлят: шість хлопчиків та чотири дівчинки. Після реєстрації дитини кожна родина відповідно до міської програми підтримки народжуваності отримує по п'ять тисяч гривень.

Квадроцикл для «Поліських вовків»

Сарненська. Тут у складчину підприємці та благодійники придбали для «Поліських вовків» квадроцикл та причіп за понад 300 тисяч гривень. З них 95 тисяч гривень було зібрано упродовж місяця вихованцями та працівниками Центру дитячої та юнацької творчості. До справи долучилися окремі працівники міськради разом з міським головою Русланом Серпеніновим.

Квадроцикл та причіп швидко доставили захисникам волонтери Володимир Леончик та Василь Потапович.

Добірку підготувала
наш власкор
на Рівненщині
Олександра ЮРКОВА.

